

»Da de hentede far, sad han og mor og spiste morgenmad.
»Hvem er det, der går rundt ude i haven,« spurgte mor. Far mente, at det var gartneren.

Men det var politiet, som kom for at anholde ham.

Da han hørte, at han var sigtet for skattesvig, sagde han, at han nok kom hjem til middagsmad.

Det er over tre et halvt år siden nu.«

Mogens Hauschildts yngste søn i Vestre fængsels venteværelse 13. september '83.

Systemfangen: »Jeg kommer snart ud. Der er grænser

Tegningen af celle nummer 676: ca. 8 m² og mere end almindeligt højt til loftet. En seng – og et bord langs væggen overfor. En simpel træstol, et højt klædeskab i hjørnet og et hængeskab på væggen over bordet. I et andet hjørne: en håndvask. Selvfølgelig er der gitter for vinduet.

Celle 676 er en standard-celle med standard interiør i Vestre fængsels bedste fløj: Vest-fløjen.

To forhold adskiller celle 676 fra de andre standard-celler: Den bugner af mapper med papirer – et kontorlandskab koncentreret til otte kvadratmeter.

Og fangen, som bor her, er indehaver af Danmarks-rekorden i varetægtsfængsling.

Mogens Hauschildt har boet i celle 676 i lidt over et år ud af de næsten fire, som han har siddet varetægtsfængslet siden anholdelsen den 1. februar 1980. Dagen efter at danske TV-kikkere kunne følge politiets razzia mod Scandinavian Capital Exchange, Hauschildts firma på Højbro Plads.

Siden da har Mogens Hauschildt kun været hjemme to gange. En gang for at hente noget tøj, og en gang for at være med til en konfirmation i to timer.

Og siden den gang har Hauschildts yngste søn kun kunnet møde sin far i Vestre fængsels besøgsbarak, i et af de 26 upersonlige besøgslokaler.

Hverken behandlingen eller faciliteterne passer for de fine titler, som Hauschildt fik tildelt af pressen, da han kom i dens søgelys i forbindelse med anholdelsen.

»Sølvkongen«, »Sølvdirektøren«, eller »Sølvmatadoren«, er han blevet kaldt.

Mere realistisk er den titel, som han selv har introduceret: »Mogens Hauschildt, systemfange«.

– Når jeg bruger ord som systemfange og justitsmord, så hænger det sam-

men med, at ingen tør frifinde mig, selv om jeg er uskyldig. Så vil folk jo spørge, hvad pokker alle de penge – 20 mio. har hørt – som min sag har kostet, skulle bruges til. Og af hensyn til retsbevidstheden kan man ikke tillade, at myndighedernes retsbehandling bliver draget i tvivl.

– Men jeg har en fornemmelse af, at jeg snart kommer ud. Der er en grænse. Og der er gudskelov mennesker inden for systemet, som er klar over, hvad der er gjort, og som vil protestere på forskellige faconer, hvis det her strækker sig meget længere.

»Det skal helst være lidt la-la«

1321 dage i varetægtsfængsel heraf over 300 i isolation. En af samfundets »sølvfugle« har fået stækket vingerne.

– I mine 25 voksne år har jeg været vant til meget stor frihed, både økonomisk og psykisk. Jeg har kunnet betragte verden sådan, at jeg kunne holde weekend for eksempel i Paris, eller jeg kunne tage Concorden til New York. Jeg er ikke bare en lille lokal fugl.

I fængslet holder Hauschildt sig for sig selv. Han deltager ikke i kortspil eller andre fælles aktiviteter. Allerhøjst bliver det til »professionel« assistance til medfanger, f.eks. til formulering af klager. Varetægtsfangen i celle 676 stiller gerne sine ressourcer til rådighed.

Forskellen i privilegier – social og økonomisk status har ikke givet anledning til konflikter mellem Mogens Hauschildt og medfangerne, mener Hauschildt. Men der er andre problemer forbundet med at være tidligere direktør og tiltalt for økonomisk kriminalitet i Vestre fængsel:

– Det er snart to år siden, at jeg har haft nogen at snakke med. Herinde er det jo sjældent diskussionerne bevæger sig på et dybere intellektuelt plan, og jeg kan mærke, at jeg er ved at miste

husker du HAUSCHILDT

**Tekst: Henning Nielsen.
Foto: POLFOTO og Aktuelt.**

mit ordforråd, og at mine muligheder for at kommunikere bliver mere og mere begrænsede. Jeg har et enormt behov for sociale stimuli, og jeg er vant til at omgive mig med mange mennesker og tale med mange i løbet af en dag. Men jeg snakker ikke med 99 pct. af de andre indsatte.

– Et fængsel skal åbenbart helst være så udholdeligt, at folk kun lige kan slæbe sig igennem dagen. Det hele skal helst være sådan lidt la-la, og de indsatte skal helst ligge på puden hele tiden, så er de nemmere at have med at gøre, siger Mogens Hauschildt og mener at fængselsmiljøets notoriske narkotika-problem skal ses i den sammenhæng.

– Narkotikaen gør folk sløve, og i virkeligheden er der ingen, som ønsker at stoppe misbruget.

Ifølge Mogens Hauschildt er det især i isolationsfængslet, narkotikamisbruket starter. Her bliver de indsatte dopet med beroligende midler for at klare elendigheden. Når isolationstiden er overstået er der opstået en afhængighed, som ikke kan tilfredsstilles.

– Så jeg tog ikke imod nogen medicin, da jeg var i isolation, ikke engang en sovepille. I begyndelsen spiste jeg vitaminpiller, men det holdt jeg også op med.

Heller ikke i dag vil Mogens Hauschildt modtage noget spiseligt fra fængslets butik.

Forholdet til de øvrige fanger, fængslets forplejning og den daglige indespærrede virkelighed og horisont, har Mogens Hauschildt lært at tackle på sin egen facon.

Men tro ikke, at hans verden i »Vestre« er blevet vane. – Hver dag, hvert minut er en kamp for at overleve, siger Hauschildt.

Og han siger det uden klynken eller appel om medlidenhed. Vel er fuglen stækket, men den er ikke knækket af den konkrete dagligdags elendighed.

Det er »sagen«, det gælder.

Da politiet »stormede« Mogens Hauschildt tidligere firma på Højbro Plads, Scandinavian Capital Exchange, skete det for åben TV-skærm og med en dommerkendelse, der lød på sigtelse for groft skattesvig.

Anholdelsen og lukningen af firmaet viste sig at være godt stof i aviserne. Skattesvig og storvask af penge og millionprofit i forbindelse med investeringer i ædel-metal er manna for medierne.

Politiet havde gentagende gange forsøgt at få Hauschildt og SCE til at give oplysninger om firmaets kunder og deres økonomiske forhold. Men det havde SCE nægtet. Først efter anholdelsen blev de ønskede oplysninger tilgængelige, og Mogens Hauschildt mener i dag, at det var formålet med »stormen« på SCE.

I hvert fald blev sigtelsen for skattesvig hurtigt opgivet fra anklagemyndighedens side, men i mellemtiden havde bagmandspolitiet fundet nye forhold som Mogens Hauschildt kunne sigtes for.

Sagen: Gennem de kanaler, der står til vores rådighed, har vi fundet ud af, at der formentlig er begået groft skattesvig, som omfattes af straffelovens prg. 289.

Afdelingschef i Bagmandspolitiet, Mogens Knudsen, til Børsen den dag Scandinavian Capital Exchange lukkede.

Den megen blæst om firmaet fik nemlig nervøse kunder til at »storme« butikken og senere bagmandspolitiet for at sikre sig de investerede penge.

SCE kunne ikke klare »stormen«, firmaet gik konkurs og lukkede. 400 familier havde kroner i klemme, og Hauschildt fik en sigtelse for bedrageri og underslæb som erstatning for den frafaldne sigtelse for skattesvig.

Omkring 700 vidner skulle afhøres i den omfattende sag, som forkludredes af forskellige transaktioner mellem aktie- og anpartsselskaber. Og imens bagmandspolitiet arbejdede på at skaffe sig et overblik og en konkret tiltale sad Hauschildt i isolations-fængsel.

Godt et år efter, den 4. februar '81, blev Mogens Hauschildt præsenteret for anklageskriftet, og den 27. april samme år kunne Byrettens behandling af sagen starte.

Behandlingen tog halvandet år. Den 7. september '82 indledtes proceduren, og den 1. november '82 blev Mogens Hauschildt kendt skyldig i de rejste tiltaler.

Han havde begået bedrageri for 44 mio. kr. Underslæb for 4 mio. kr. Desuden var han skyldig i medvirken til skyldnersvig og forsøg på skyldnersvig.

Dommen blev på syvs års fængsel.

Kort tid efter appellerede Mogens Hauschildt dommen til Landsretten med påstand om frifindelse. Der kører sagen nu, og det vil den efter al sandsynlighed blive ved med indtil somme-

ren '84.

Siden dagen for anholdelsen for snart fire år siden har Mogens Hauschildt 54 gange fået forlænget sin varetægtsfængsling. Kendelserne har været appelleret til landsretten, som har stadfæstet dem. Én gang har kendelserne været i højsteret, som også stadfæstede.

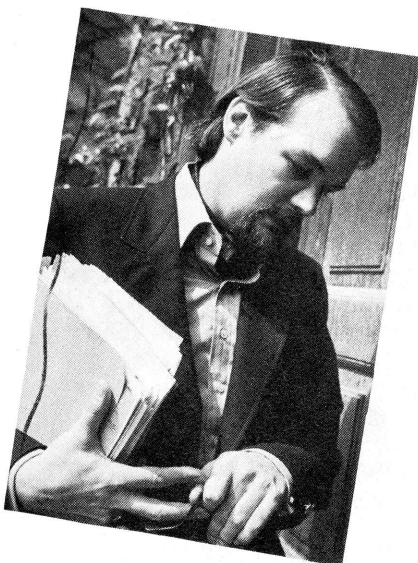
Det er afsløringen af flugtplaner og mistanken om ny kriminalitet, som fortsat holder Mogens Hauschildt inde-spærret i varetægtsfængsel.

Som sigtet og senere tiltalt har Mogens Hauschildt kun kunnet føle sig som passivt offer i en proces, som han selv opfatter som »kafkáska».

– Man kan sammenligne min situation med en hotelejers, som en morgen er ved at tænde op i pejsen for hotellets gæster. Midt i det hele kommer politiet og anholder ham for et eller andet, som det viser sig, at han er uskyldig i, og

»Løverne i Zoo har det bedre, end jeg har i fængsel.«

manden føres til politistationen. Her fortæller han politiet, at han netop var ved attænde op i pejsen, og at der måske kan gå ild i noget. Og så tager politiet tilbage til hotellet, hælder benzin på bålet, og bagefter anklager de hotelejereren for at være skyld i hotelgæsternes indebrænding.

Med andre ord. Hvis politiet ikke havde »stormet« SCE, og hvis offentligheden ikke havde siddet på første parket, da de gjorde det, så havde SCE været i stand til at betale enhver sit. Og så havde en del af sigtelserne, som senere blev »Hauschildt-sagen« ikke være relevante.

Mogens Hauschildt har også et billede på et andet aspekt i sagen:

- Det var ligesom, hvis jeg havde været på jagt efter et hus af guld i mange år og endelig fundet det. Og så den dag, hvor jeg bare skal over gaden for at komme til huset, så bliver jeg anholdt.

Den historie går på, at Mogens Hauschildt i nogle måneder før anholdelsen havde kalkuleret med et fald i sølvpriserne. En længe ventet chance for at tjene millioner.

- Jeg havde jo lige dagen før anholdelsen telexet to mio. dollars til Børsen i London, hvor de skulle bruges til investeringer. Jeg regnede med at de investeringer kunne give en fortjeneste på 60-70 mio. dollars. Men da London hørte om min anholdelse, turde de ikke effektuere ordren, selv om sølvpriserne faldt.

- Det var frygteligt at sidde der i fængsel, hvor jeg hver dag i Financial Times og på BBC kunne læse og høre, hvor mange mio. jeg tabte, fordi jeg ikke kunne handle ude fra mine logiske baserede forudsigelser af at prisen ville falde.

Den anden store frustration i isolationstiden var afmægtigheden overfor pressen.

- Hver eneste dag skulle jeg læse løgnehistorier i avisen, høre dem i radioen og se dem på TV. Alle var de lagt an på subjektive beskrivelser af, hvad jeg havde foretaget mig af ulovligheder, men jeg kunne intet foretage mig for at berigtige eller dementere alle disse påstande. Og jeg kunne intet gøre for at hjælpe min familie mod det store pres de blev udsat for.

Det psykiske pres i isolationstiden, hvor Hauschildt kun havde sig selv at snakke med, resulterede i en sultestrejke og flugtplaner.

Om sultestrejken i september '80 forklarer Mogens Hauschildt, at den havde til formål at foretage et eller andet træk mod den uretfærdige behandling.

Dengang blev sultestrejken også anledning til en presseomtale, hvor Mogens Hauschildt forklarede, at den var en protestaktion blandt andet fordi han ikke kunne få psykiatrisk assistance i isolationscellen, og fordi han ikke kunne få en konkret tiltale at forholde sig til.

I et brev til hustruen skrev han »få mig ud herfra«, og den flugtplan blev ved et indbrud i det Hauschildtske hjem afsløret sammen med nogle instruktioner fra Hauschildt til hans hustru.

Efter disse afsløringer skrev Hauschildt til sin daværende advokat, Jørgen Jacobsen:

»Den største skuffelse, da jeg blev gjort bekendt med at politiet havde mine instrukser til min hustru, var ikke, at jeg ikke kunne redde noget af min »tidligere« formue, men at det ikke lykkedes mig at foretage en handling mod politiet og derved godtgøre de lidelser for uretfærdighed, jeg har gået igennem de sidste halve år. Dette er en meget farlig tendens i mig, da det beviser, at mit had og bitterhed overfor dem, der er ansvarlige for mine lidelser, overskygger hele min person i dag.

Talsmanden: »Dette her er en ren nedbrydningsfabrik«

I stedet for at tænke objektivt og konstruktivt er jeg fyldt med had og hævnlyst.

Brevet er det ene af to breve, som i sit indhold vidner om truende depression og frustration under isolationsfængslet.

Hauschildt er bekymret for sin families sikkerhed og rystet over sagen imod ham. Magtesløsheden var en væsentlig psykisk tortur.

Et andet element i torturen beskriver

Hauschildt således:

- Det er en del af den psykiske terror, som jeg har været udsat for, at være tvunget til at lytte til anklagemyndighedens amatør-mæssige fremstilling af forhold, som vedrører min sag. Sådan må en professor have det, hvis han overværer en forelæsning over sit eget emne af en skoleelv i første klasse.

Den tiltalte: »Jeg bliver et dumt svin«

- Jeg har mistet enhver gnist af respekt for Bagmandspolitiet. Intet af det de har foretaget sig i min sag har givet mig anledning til bare en smule respekt.

Og her kommer ørepropperne og Financial Times ind i billedet i retssalen:

- Jeg prøvede at lade være med at lytte, men det kunne jeg ikke. Derfor sad jeg med ørepropperne og læste, mens de fremførte deres amatør-mæssige redegørelser. Men det var også for at demonstrere. I øvrigt var det jo ikke mig, der havde rejst sagen i Byretten. Det har jeg derimod nu - i Landsretten, så her følger jeg selvfølgelig med.

- Bare jeg havde været oppe imod en modstander, en instans, som jeg kunne respektere, siger Mogens Hauschildt.

Ørepropperne og Financial Times var godt pressestof på det tidspunkt, da sagen i sig selv blev så indviklet, at både offentligheden og redaktionerne måtte opgive at følge med.

Og da Hauschildt også fik et kontor stillet til sin rådighed i byretten, fordi hans eget arbejde med sit forsvar ikke kunne foregå i en trang celle, så var han et klart eksempel på en arrogant kriminel med særforplejning.

- Det er rigtigt, at jeg fik særbehandling de første to og et halvt år i fængslet. Det paradoksale er bare, at mens offentligheden fik den opfattelse, at det var positiv særbehandling, så har jeg oplevet, at man gjorde alt muligt for at gøre livet umuligt for mig. Det jeg har fået, er negativ særbehandling.

Derfor bliver Mogens Hauschildt et »dumt svin«, når han en dag kommer ud fra »Vestre«.

- Når jeg kommer ud herfra, vil jeg være så forhærdet og hård. Den menneskelige naivitet, som jeg før har haft, og som for eksempel gav mig et godt forhold til mine ansatte, vil være forsvundet. Man bliver mistænksom og kold i Vestre.

Billedet af Mogens Hauschildt, besøgs-

barakken, Vestre fængsel, september '83:

Brune, langsynede øjne, lidt træet ansigt med velplejet fuldskæg omkring brede læber.

Blegrød skjorte med smalle sort/hvi-

de striber. Sorte bukser, sokker og mokkasiner. Guldarmbåndsår med læderrem.

Mogens Hauschildt er en høj mand – ca. 1,90 m. I forhold til tidligere billeder har han mistet direktørattitudens korpu-

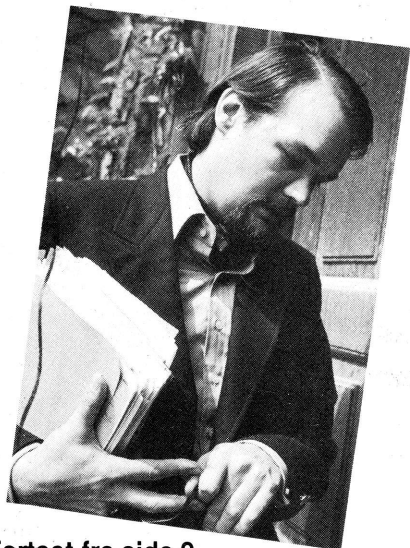
lente pondus i både kinder og bag livremmen. Den pepitta-ternede jakke – med et bordeaux lommeørklæde tittende frem i brystlommen – er i løbet af 4 år i varetægt blevet alt for stor.

Fortsættes side 50.

»Bare jeg havde gjort noget af alt det, jeg er tiltalt for. Så havde jeg da kun den dårlige samvittighed at leve med.«

Fortsat fra side 9.

Men manden i jakken er heller ikke længere så meget direktør eller ekspert i international handel med ædel-metaller. Mogens Hauschildt er først og fremmest autodidakt ekspert i dansk retspleje med speciale og entusiastisk interesse for isolations-fængslings og varetægtsfængslings principielle og generelle spørgsmål.

- Isolationsfængsel drejer sig hverken om penge, - politiets manglende ressourcer - efterforskning eller noget politisk. Det er kun et spørgsmål om moral: Kan man overhovedet tillade sig at bruge den slags umenneskelige metoder? Kan man nogensinde godtgøre den slags psykiske tortur, der ødelægger det mest menneskeligt elementære i bund og grund? spørger Mogens Hauschildt.

Bordet i besøgslokalet bugner af papirer - et lille udpluk af det materiale, som Hauschildt har liggende i celle 676.

Blandt andet ligger her en 80 siders rapport om isolationsfængsling udarbejdet af »isolationsfangerne« i marts 1983. I den fire sider lange indledning til rapporten skriver Mogens Hauschildt:

»Ethvert samfund har de torturmetoder, der passer til dets kulturtrin. I middelalderens Danmark udsatte man menneskers kroppe for lemlæstelse, i dagens Danmark udsætter man folks sind for lemlæstelse. Fysisk tortur efterlader »desværre« visuelle sår, hvorimod den psykiske tortur er langt mere avanceret og efterlader så dybe sår, at de tilsyneladende ikke kan ses med det blotte øje.«

Pointen i Mogens Hauschildts opfattelse er at formålet med anvendelsen af isolationsfængsel, som danske forsvarssadvokater kalder for »tilståelsesarest«, er at svække den sigtede fysisk og psykisk, så han bliver en værdig modstander.

Rapporten følges af en klage fra 133 underskrevne isolationsfanger til Men-

neskerettighedskommissionen i Strassbourg. Heri giver fangerne udtryk for, at de i isolationen har været udsat for psykisk tortur, at deres evne til at bistå med eget forsvar er stærkt forringet, og at isolationen senere har medført både psykiske og fysiske lidelser. Mogens Hauschildt betegnes som drivkraften bag den samlede klage, som blev sendt til menneskerettighedskommissionen i slutningen af sommeren 1983.

Menneskerettighedskommissionen har også modtaget en anden klage fra Mogens Hauschildt.

Hauschildt mener at Danmark bl.a. overtræder Europarådets resolution fra juni 1980, som kræver, at varetægtsfængsling kun må bruges hvis andre fængselssurrogater, f.eks. løsladelse mod kaution eller garanti ikke anvendes.

- I alle andre lande tilstræber man løsladelse, siger Hauschildt, undtagen i Danmark. Men selvfølgelig: Det er lettere at varetægtsfængsle end at undersøge andre muligheder.

- Det er uanstændigt. Sålænge man ikke er dømt, skal man betragtes som uskyldig. Ikke desto mindre er varetægtsfængsel mere restriktiv og represiv end almindelig afsoning. At sammenligne de to ting er som at sammenligne tugthus med en feriekoloni.

I virkeligheden er det Hauschildts egen stædighed, der holder ham indespærret endnu.

Semi-anarkisten:

»Når myndighederne først har fået nogen ind, giver de ikke slip igen.«

Byrettens dom på syv år er reelt afsonet, når varetægtsfængslingen og isolationstiden omregnes til almindelig afsoningstid.

Men Hauschildt ville ikke have stempet »skyldig« siddende på sig.

- I virkeligheden kunne dommeren have givet mig otte års fængsel. Sådan er strafferammen for de handlinger, han fandt mig skyldig i.

Men jeg fik kun syv. På den måde blev jeg stillet overfor valget mellem frihed og accept af dommen på den ene side eller appel og fortsat varetægt på den anden. Meningen var, at jeg skulle acceptere dommen.

Men Hauschildt valgte appellen, selv om han ved, at det er nytteløst.

Jeg er jo dømt på forhånd. Den dommer, som 54 gange har forlænget min varetægtsfængsling, eller den dommer, som lige så mange gange har stadfæstet kendelsen, kan ikke frikende mig.

Han ville jo i samme omgang komme til at underkende sine egne afgørelser om varetægtsfængslingen, og det kan retsbevidstheden ikke holde til.

Når dommen engang falder, vil Mogens Hauschildt til enhver tid kalde den justitsmord.

- Men sådan må det jo være. Man kan ikke sætte sig op imod dem, der har magt i systemet. Hverken i Chile eller i Danmark. I virkeligheden er det så selvfølgelig. Det er jo bare mennesker - også dem hos bagmandspolitiet. Og hvis de skal bevare deres position og deres bevillinger.

- Alligevel appellerede jeg dommen til Landsretten. For man skal ikke bagefter kunne henvise til min sag i andre sager, som argumentation for lange varetægtsfængslinger. Og de skal ikke sparke på mig, uden at jeg gør modstand.

Sådan siger manden, som engang var finpudset, nobel direktør i luksuriøse omgivelser på Højbro Plads, hvor han drev sin kerne-kapitalistiske forretning.

I dag erklærer Hauschildt, at han er meget tilbøjelig til at være aktiv i en semi-anarkistisk bevægelse.

- Dette system baserer sig på magt, og kun magt kan ændre det. Og det koster desværre blod.

Men systemfangen, semi-anarkisten Hauschildt foretrækker at forlade »det her land, hvor vi alle - direkte eller indirekte er skyldige i de overgreb der sker«. Han erkender, at han er en færdig mand i skandinaviske børse- og vekselererkredse, men at han jo også lige så fint kan gøre forretninger fra New York, Singapore eller Hong Kong.

Det betyder ikke, at Danmark kan ånde lettet op og vinke farvel til vores indehaver af rekorden i varetægtsfængsling siden Eleonora Christine Ulfeldt sad i Blåtårnet.

- Det er klart, at man ikke kan gå det igennem, som jeg har gjort, uden at føle hævntrøst. Det er en frygtelig følelse, som bare ikke er til at komme uden om. Men jeg har ingen planer om at myrde nogen. Min hævn skal ramme samfundet Danmark.

- Man kan da godt sige, at det kommer til at koste Danmark milliarder, når jeg engang kommer ud. Det trøster jeg mig med at tænke på.

- Det farligste, der findes, er kombinationen af ressourcer - penge - evner og vilje og **had**, og sådan er kombinationen i mit tilfælde.